

Hogeschool PXL

RAPPORT KWALITEITSTOETS 2

educatieve Bachelor in het lager onderwijs

25 en 26 februari 2021

INLEIDING

Dit rapport geeft de beschouwingen, oordelen en aanbevelingen weer van de kwaliteitstoets 2 van de educatieve Bachelor in het lager onderwijs (180 SP | EQF 6) van Hogeschool PXL. Deze kwaliteitstoets is erop gericht de opleiding te ondersteunen bij de kwaliteitsborging en -verbetering en kadert in het kwaliteitszorgbeleid van de hogeschool.

De opleiding lager onderwijs ressorteert onder het departement PXL-Education en werd op 25 en 26 februari 2021 bezocht door een team van onafhankelijke experts. De commissie werd als volgt samengesteld:

- Mariëlle Geelen; audit- en onderwijsdeskundige – voorzitter
- Bianca Beckers; werkvelddeskundige – lid
- Katrien De Maegd; werkvelddeskundige – lid
- Arno Mies; student – lid

Dieter Cortvriendt, beleidsadviseur kwaliteitszorg van VLUHR KZ, was secretaris van de commissie.

De commissie legde naast het door de instelling bepaalde kwaliteitskenmerk 8 'gerealiseerd eindniveau' en het door de opleiding gekozen kwaliteitskenmerk 5 'krachtige leeromgeving' de focus op kwaliteitskenmerken 4 'curriculum' en 7 'personeel'.

Dit rapport bestaat uit drie delen: algemene beschouwingen over de opleiding, de oordelen per kwaliteitskenmerk (KK) en een lijst van aanbevelingen.

ALGEMENE BESCHOUWINGEN

De opleiding lager onderwijs heeft zich goed voorbereid op de kwaliteitstoets 2 en stelde de commissie uitvoerige informatie ter beschikking zodat deze zich een goed beeld kon vormen van de opleiding bij aanvang van het bezoek. De commissie bestudeerde tevens een ruime selectie van bachelorproeven en stageverslagen. Bij de start van het bezoek gaf de opleiding een voorstelling. De commissie voerde boeiende en constructieve gesprekken met verschillende geledingen: opleidingsverantwoordelijken, studenten (junior-collega's), lectoren, alumni en werkveldvertegenwoordigers. Deze gesprekken vormden een mooie aanvulling op het bestudeerde materiaal en stelden de commissie in staat om een uitspraak te doen over de geselecteerde kwaliteitskenmerken 4, 5, 7 en 8 en over de onderwijskwaliteit van de educatieve Bachelor in het lager onderwijs van Hogeschool PXL.

De opleiding lager onderwijs van Hogeschool PXL wil, zoals in haar missie en visie staat, een 'excellente leraar opleiden die met empathie kinderen centraal stelt en meewerkt aan hun evolutie tot wereldburgers, die aangepaste en actuele leerroutes voor kinderen uittekent en op een zorgzame manier leer- en ontwikkelingsprocessen begeleidt. Een leraar die beschikt over de nodige (multi)disciplinariteit, ondernemingszin en innovativiteit en een onderzoekende houding om creatief en kritisch nieuwe leerinhouden, leermiddelen en werkvormen aan te wenden in authentieke leeromgevingen. Die vanuit een pluralistisch denkkader open staat voor wederzijdse verrijking met oog voor de diversiteit van de maatschappelijke en onderwijscontext.'

Het curriculum, zo stelt de commissie, sluit goed aan bij de X-factor en het competentieprofiel, dat is opgebouwd aan de hand van 11 rollen. Door middel van authentiek en stimulerend onderwijs worden de verschillende rollen van leraar gradueel getraind. De studenten leren ook nadenken over het eigen maken van deze rollen. Hoewel de commissie begrijpt dat alle 11 rollen relevant zijn lijkt het toch

aangewezen om klemtonen te leggen, zodat het duidelijk wordt op welke aspecten de opleiding wil excelleren; en welke rol(len) dus typisch PXL zijn en een 'breekpunt' zijn.

Het curriculum bestaat uit drie componenten: een didactische en inhoudelijke component, een onderwijskundige en pedagogische component en een ondersteunende component, waaronder de module maatschappelijk engagement en de bachelorproef vallen. Deze componenten worden doorkruist door praktijkweken en stages. Het curriculum vertoont een grote samenhang, is compleet en actueel. De PXL-brede leerlijnen ondernemend, onderzoekend en internationaal en -cultureel handelen worden in het curriculum ingebracht, al zou de internationale focus zichtbaarder mogen zijn.

De opleiding beschikt over een krachtige leeromgeving die de studenten maximale ontwikkelingskansen biedt en hen uitdaagt. Het onderwijs is praktijkgericht en studentgecentreerd vormgegeven. De uitstekende faciliteiten *on campus* ondersteunen het leerproces. De opleiding werkt met persoonlijke leerwegen en voor werkstudenten is er een avondtraject. Het principe van *blended learning* schept ruimte voor differentiatie en is van meerwaarde voor het leerproces van de studenten. De opleiding beschikt over een ruim aanbod van begeleidingsmodaliteiten. De focus ligt hierbij vooral op remediëren. Er zijn geen struikelopleidingsonderdelen en de studielast is doenbaar. Als aandachtspunt stipt de commissie aan dat de feedback, toch een essentieel element van een krachtige leeromgeving, gerichter kan, dit door duidelijke werkpunten voor de studenten te formuleren.

De commissie stelde vast dat het lectorenteam enthousiast en collegiaal is. De studenten zijn erg tevreden over de lectoren die een coachende rol opnemen. 'De juiste persoon op de juiste plaats' is het devies van de opleiding. Gegeven de toenemende studentenaantallen lopen er momenteel aanwervingen en is de opleiding op zoek naar profielen die in het werkveld staan. Dit verstrekt zonder twijfel de authenticiteit van opleiding maar houdt ook risico's in, aldus de commissie. Zo moet de opleiding erover blijven waken dat ook met vele kleine aanstellingen iedereen betrokken blijft bij het beleid van de opleiding.

Het gerealiseerde eindniveau van de studenten wordt met de bachelorproeven en stageverslagen aangetoond. De ingekeken stukken voldoen aan de vereisten en situeren zich op niveau 6. De opleiding bewaakt dat de opdrachten die de studenten in het kader van hun afstuderen uitvoeren uitdagend en relevant zijn en doet hierbij een beroep op haar netwerk. Het is te overwegen om de studenten bij afstuderen mee te geven in welke rol(len) dat ze excelleren.

De afgestudeerden zijn heel tevreden over de opleiding en de lectoren. Ze zijn klaar om de klaspraktijk in te gaan. Het werkveld is lovend over de afgestudeerden, ze zijn hands-on, nemen initiatief, en kunnen goed in team werken. De opleiding, zo stelt de commissie, stelt de studenten in staat het beste uit zichzelf te halen.

ORDELEN PER KWALITEITSKENMERK

KK4 Curriculum

De commissie oordeelt dat de opleiding kwaliteitskenmerk 4 'curriculum' behaalt.

Het curriculum, zo stelt de commissie, sluit goed aan bij de X-factor en het competentieprofiel dat de 11 rollen omvat. De opleiding heeft de ambitie om excellente leraren lager onderwijs op te leiden, die zelfkritisch zijn en zich verder blijven ontwikkelen. Het curriculum, zo constateert de commissie, is hierop gericht, dit door het gradueel trainen van de 11 rollen van leraar. In het eerste jaar ligt de focus op de rol van expert, coach en communicator, in het tweede jaar op de rol van onderzoeker en opvoeder, in het derde jaar komen de verschillende rollen dan samen. Bij aanvang zijn deze 11 rollen soms wat

overweldigend voor de studenten, tegelijkertijd bieden ze hen doorheen het vervolg van hun traject houvast. De studenten leren ook nadenken over het zich eigen maken van de rollen, dit door zelfevaluatie, intervisies en het driehoeksgesprek.

De organisatie van het curriculum is gedegen. Het curriculum is compleet en actueel en helder gestructureerd aan de hand van 'blokken'; een didactische en inhoudelijke component, een onderwijskundige en pedagogische component en een ondersteunende component. Deze componenten worden doorkruist door praktijkweken en stages. De verschillende opleidingsonderdelen haken goed op elkaar in, dit mede omdat de lectoren goed van elkaar op de hoogte zijn wat ze als 'leerstof' geven. De integratie van inhoudelijke, didactische en pedagogische aspecten is goed opgezet (mede door middel van co-teaching).

De studenten kunnen ook keuzes maken met de bachelorproef en de keuzemodule. Deze keuzemogelijkheden zijn eerder gericht op 'inhouden' en minder op het verdiepen van bepaalde rollen. De commissie suggereert om ook hierin te differentiëren. Het curriculum is indicatief voor de praktijk; van dag één krijgen de studenten feeling met de klaspraktijk, ook *on campus*, dit bijvoorbeeld door de legoruimte en de oefenklas, al zou een korte, intensieve stage in de vorm van een participatieve observatie bij de start van de opleiding tot aanbeveling strekken.

Het curriculum sluit voldoende aan bij de instellingsbrede leerlijnen. Wat het ondernemend handelen betreft moeten/leren de studenten initiatief nemen en keuzes maken, zoals stagescholen zoeken of bezoeken organiseren. Ook creativiteit of projectwerking vallen hieronder. Het onderzoekend handelen omvat het verwerven van onderzoekscompetenties van de verschillende stappen van de onderzoekscyclus zodat de studenten vlot met hun bachelorproef van start kunnen gaan. Tot slot, internationaal/intercultureel handelen, dit zit impliciet verweven doorheen het curriculum als 'diversiteit in brede zin'. De internationale focus is echter niet zo zichtbaar, aldus de commissie, en ze vraagt de opleiding om haar internationale focus te expliciteren.

KK5 Krachtige leeromgeving

De commissie oordeelt dat de opleiding kwaliteitskenmerk 5 'krachtige leeromgeving' behaalt.

De opleiding beschikt over een krachtige, praktijkgerichte en studentgecentreerde leeromgeving die de studenten maximale ontwikkelingskansen biedt en hen in staat stelt de vooropgezette rollen te realiseren. Vele leeractiviteiten zijn ingebed in authentieke situaties, ook *on campus*, ondersteund door uitstekende faciliteiten. Daarnaast zet de opleiding in op persoonlijke leerwegen, zoals een avondtraject voor werkstudenten waar er op maat gewerkt wordt. De keuze voor *blended learning* sluit hierbij aan en heeft een duidelijke meerwaarde voor het leerproces van de studenten.

De opleiding beschikt over een ruim aanbod van begeleidingsmodaliteiten. De focus ligt hierbij vooral op remediëren. Dit gebeurt via inhoudelijke ondersteuning, onder meer in opvolging van de instaptoetsen. Verder is er een uitgebouwde studentenbegeleiding via de student points. Voor studenten die een extra uitdaging willen is er een excellentietraject.

Er zijn geen struikelopleidingsonderdelen, al moet dit voor bepaalde modules (zoals Frans en wetenschap en techniek) goed opgevolgd worden. De commissie suggereert op regelmatige basis focusgesprekken te organiseren om eventuele inhoudelijke obstakels te identificeren. De studielast is proportioneel en beheersbaar, al blijken er in het tweede jaar wel enkele piekbelastingen te zijn, dit door de vele lesvoorbereidingen die de studenten moeten uitschrijven.

De leermiddelen zijn kwalitatief en relevant, tijdig en digitaal beschikbaar. De studiewijzers zijn goed opgesteld en Blackboard en EPOS ondersteunen het leerproces. Een punt van aandacht is dat de

studenten meer gerichte feedback zouden moeten krijgen, met duidelijkere verbeterpunten. Op basis van de ingekeken stukken lijkt de feedback soms wat te vrijblijvend en dus te weinig sturend.

KK7 Personeel

De commissie oordeelt dat de opleiding kwaliteitskenmerk 7 'personeel' behaalt.

Het team dat de opleiding verzorgt is enthousiast en collegiaal. Het opleidingshoofd is erg betrokken en de domeinverantwoordelijken houden inhoudelijk het overzicht. De lectoren hebben afdoende vrijheid om zelf accenten te leggen binnen de vooropgezette kaders en leerlijnen. De lectoren beschikken over de competenties om het curriculum te verzorgen en blijven *up to date* door navormingen te volgen, al is hier soms weinig ruimte voor. De commissie heeft ook enige zorg over de organiseerbaarheid en de extra werkdruk door de keuze voor wel een vijftal verschillende lectoren die de student gaan bezoeken op stage. De commissie vraagt zich af of de toegevoegde waarde wel opweegt tegen die extra werkdruk.

Bepaalde expertises (zoals immersieonderwijs of onderwijsinspectie) worden direct uit het werkveld binnengebracht, dit door gastsprekers. Er is een hechte samenwerking met het werkveld en de werkveldcommissie wordt systematisch bevraagd en hun input krijgt opvolging. Kortom, de opleiding kan een beroep doen op een mooi netwerk.

De lectoren zetten zich in voor het bevorderen van het leerproces van de studenten. Hun coachende, laagdrempelige en persoonlijke aanpak, wordt sterk gewaardeerd door de studenten. De lectoren, zo stelden de studenten die de commissie sprak, stralen passie uit en kennen hun vak.

KK8 Gerealiseerd eindniveau

De commissie oordeelt dat de opleiding kwaliteitskenmerk 8 'gerealiseerd eindniveau' behaalt.

De commissie heeft een ruime selectie van bachelorproeven en stageverslagen bestudeerd en meent dat deze voldoen aan de vereisten die de opleiding zelf vooropzet. De opleiding bewaakt dat de opdrachten die de studenten in het kader van hun afstuderen uitvoeren uitdagend en relevant zijn en ze doet hierbij een beroep op haar netwerk, dat betrokken wordt bij de evaluatie van de afstudeeropdrachten. De opleiding dient wel na te gaan of alle rollen even belangrijk zijn in de evaluatie van de afstudeeropdrachten.

De bachelorproef is de afsluiting van opleiding. De bestudeerde producten tonen het bachelorniveau aan, al lijkt het voor de studenten een beetje van 'moeten' wat de rapportage betreft. De bachelorproeven zijn algemeen van prima kwaliteit en illustreren de gerealiseerde onderzoekscompetenties, aldus de commissie. Inhoudelijk kunnen de studenten eigen accenten leggen en ze worden adequaat begeleid om hun bachelorproef met succes af te ronden. De studenten geven te kennen dat ze hun bachelorproefwerkzaamheden als leerrijk ervaren en deze hun onderzoekende houding stimuleert. De evaluatie van de bachelorproeven verloopt fair en transparant.

De stages bieden de studenten de mogelijkheid zich stap per stap te bekwamen. De studenten kunnen eigen keuzes maken inzake hun stageplaatsen, de opleiding van haar kant bewaakt dat er afdoende variatie in de ervaringen is. De stagementoren hebben een goed beeld van wat de studenten moeten realiseren en geven de studenten kwalitatieve feedback. De studenten kunnen tevens rekenen op een intensieve en één-op-één-stagebegeleiding van de bezoekende lector. De voortgang wordt goed

opgevolgd, met op het einde een driehoekgesprek, waar mentor, lector en student samen de stage-ervaring evalueren.

De afgestudeerden zijn tevreden over de opleiding en de lectoren. Ze zijn klaar om de praktijk in te gaan en komen graag terug naar de hogeschool voor een nascholing. Het werkveld ziet de afgestudeerden graag komen en vindt ze hands on, ondernemend en teamspelers. De commissie besluit dat de opleiding het beste uit de studenten haalt.

AANBEVELINGEN

- De opleiding dient te expliciteren in welke rollen de studenten moeten en/of kunnen excelleren, en bij afstuderen mee te geven in welke rol(len) zij daadwerkelijk excelleren.
- De opleiding moet de studenten de kans geven zich ook te verdiepen in bepaalde rollen en niet alleen in bepaalde inhoud.
- De opleiding moet overwegen om de studenten bij de start een participatieve observatie te laten doen.
- De opleiding moet haar internationale focus expliciteren en zichtbaarder maken in het curriculum.
- De opleiding moet blijven monitoren dat bepaalde vakken (zoals Frans of wetenschap en techniek) geen hindernis vormen.
- De opleiding moet de piekbelastingen in het tweede jaar in kaart brengen en nagaan of het wel opportuun is dat alle lesvoorbereidingen even grondig uitgeschreven worden.
- De opleiding moet in het kader van de feedback duidelijke verbeterpunten formuleren.
- De opleiding moet de werkdruk van de lectoren monitoren en indien nodig acties opzetten.
- De opleiding dient na te gaan of alle rollen even belangrijk zijn in de evaluatie van de afstudeeropdrachten.

SAMENSTELLING VAN DE COMMISSIE

Mariëlle Geelen (voorzitter)

Vestigingsdirecteur, HAS Hogeschool Venlo

Bianca Beckers (werkvelddeskundige)

Docent natuur, wetenschap en technologie en Studieloopbaanbegeleider en studieadviseur, Nieuwste Pabo Sittard

Katrien De Maegd (werkvelddeskundige)

Voorzitter Opleidingscommissie Lerarenopleiding Basisonderwijs, HOGENT

Arno Mies (student)

Student educatieve Bacheloropleiding lager onderwijs, Howest